

Velkei Jenő A Feleségével

A felvételen én és a férjem, Velkei Jenő vagyunk. A kép Munkácson készült az 1970-es években. Miután hazajöttem, nem akartam férjhez menni, mert vártam a fiúmra. Mindig azt mondtam, hogy engem nem érdekel, majd ha jön! De az a zsidó nem jött vissza soha. Biztos meghalt. Végül 1945-ben vagy 1946-ban férjhez mentem egy keresztény emberhez, a Velkeihez. A láger után ismertem meg őt. Egy keresztény asszonynál laktam egy lakásban. Befogadott, és ez a férfi oda járt ahhoz az asszonyhoz, és belém szeretett. Összeházasodtunk, egy év múlva talán. Ő akart rögtön, de én mondtam, hogy nem, várok még, hátha hazajönnek a zsidók. De nem jöttek. Nem volt más zsidó fiú. Nem jöttek vissza a lágerből. Vagy megölték őket, vagy továbbmentek, mert aki tudott, elment külföldre. Nem volt érdemes várni. Akkor elvett engem Velkei Jenő. Asztalos volt, Munkácson született, négy évvel volt idősebb nálam. Nagyon jó ember volt, nagyon finom ember. Mindig mondták, hogy nem kell hozzámenni, mert majd a szemedre veti. Soha egy szóval meg nem bántott engem amiatt, hogy én zsidó vagyok. Jó ember volt, nem volt zsidó, de velem érzett. Tudta, hogy én el voltam nyomva, sajnáltak. Az apja is nagyon rendes ember volt. Soha nem hányt a szememre, hogy én zsidó vagyok. Az anyja is jó volt, pedig német asszony volt, Németországból került ide. Az apósom magyar volt. Az anyósom nem is tudott jól magyarul beszélni, mindig németül beszélt. És később mi is németül beszéltünk egymással, hogy a gyerekek ne tudjanak semmit. Ez volt a titkos nyelvünk az anyósommal, mert a gyerekek nem tudtak németül. A férjem apjának volt egy bútorgyára. Jómódúak voltak. Az esküvő után bevettek minket a férjemmel egy szobába. Náluk laktunk. Azt már nem tudom, hogy mikor lett saját lakásunk. Amikor a lágerből hazajöttem, rá vagy két évre. Nehezen, de éltünk. Hogy zsidó voltam, nem tudtam letagadni. Hozzámentem egy keresztény emberhez. Jó ember volt, engem szeretett. A gyermekeim meg fele zsidó, fele keresztények. A házasságom alatt is tartottam a zsidó ünnepeket. Tartottuk, mert nem volt vallásos ember a férjem. Azt mondta, ahová te mész, megyek én is. Csak a nagyobb ünnepeket tartottuk. Egy ideig sikerült még kóser háztartást is vezetnem, de nem sokáig, mert már nem létezett metsző. Amikor én tartottam az ünnepeket, a férjem mindent, amit kellett, megcsinált. Eleinte, amíg a gyermekek kicsik voltak, zsidó vallásra neveltük, de aztán nem akartam, hogy zsidók legyenek többen, hogy fogják őket üldözni. A férjem nem mondott semmit.